

Sivistävää keskustelua 8.5.2024

Aihe: **Oppia ikä kaikki**

Kevään viides ja toiseksi viimeinen keskustelu alkoi hitaasti ja käytiin yhdessä ryhmässä, koska monelle tuli muuta menoa kesken kaiken. Kesä taitaa olla tulossa.

Aluksi

"Kakkua ikä kaikki."

"Syntymäpäivillä ainakin?"

[Keitaassa on leivoksia myynnissä nykyään.]

Koulutuksesta

"Elinikäinen oppiminen?"

"On huonosti, jos ei opi enää."

"Ammattikorkeakoulussa on nyt tapetilla, että oppilaille pitäisi opettaa tiedon etsintää ja ongelmanratkaisutaitoja tiedon pänttäämisen sijaan."

"Voisi olla nuoremmallakin iällä tuota. Lapset kovia oppimaan."

"Pikkulapset keskustelivat. Kumpi voittaa? Kimalainen vai mehiläinen? Levvona vai tiikeli? Hyviä perusteluja ja johdonmukaista ajattelua 3-vuotiailta."

"Koulu viimein tappaa tuon luovuuden. Onko sivistystä vai haitallista?"

"Lapset hirveän luovia, eivät sitten enää koskaan sano levvona. Voittaminen hirveän tärkeää. Siitä puhuivat."

"Jo jotain koulusta saanut siis tai peleistä."

"Kouluissa kokeilussa uusi opetusmenetelmä: vertaisopetus. Opettaja ei ole enää ainut tiedon lähde. Vanhempi oppilas opettaa nuorempaa."

"Onko tarpeeksi tietoa jo nuorella? Pitäisi olla myös taitoa opettaa, kannustaa ja kasvat-
taa. Ne jää helposti pois."

[Opettajillakaan ei ole aina aikaa tai osaamista noihin.]

"Epäilen, että syynä säästäminen opettajien palkasta."

"Eikö oikea ongelma ole, että on 1 opettaja per 30 oppilasta?"

"Vapaaehtoistyössä lasten kanssa jokainen auttava vanhempi on tärkeä hyöty."

"Lasten leikkivaaleissa lapsi äänesti itseään, koska ei osannut muuta kirjoittaa."

"Mitenköhän paljon aikuisten vaaleissa jotain vastaavaa?"

"Työelämässä pakko oppia uusia tietokonejuttuja. Ei auta ajatella, että 'opin jo kaiken 70-luvulla.'"

Kantapään kautta oppimisesta

"Aihe varmaan tarkoittaa, että oppii kantapään kautta."

"Näin juuri näen asian. Opintojen ulkopuolista, kokemuspohjaista oppimista."

"Keppiä ja porkkanaa."

Tositarina:

"Oppikokemus: Vesipumppu oli 70v vanha ja lopulta hajosi. Vaihdettiin pari vuotta sitten uuteen. Asentaja totesi 'kestää loppuelämän.' Talvella putket pääsi jäätymään ja tämäkin pumppu hajosi. 'Vaikea sanoa, mitä maksaa. Hinnat nousee koko ajan.' sanoivat, kun menin kysymään. Harmittaa oma moka, en päästä enää jäätymään."

"Oppia ikä kaikki. Nyt opettelet asentamaan uuden pumpun."

Toinen tositarina:

"Toisessa tapauksessa kellarin patterien korjaus oli jäänyt kesken ja putket jäätyi. Tuli vessoista vedet ylös."

Kolmas tositarina:

"Ihmiset avuttomia nykyään. Eräs vuokranantaja oli heti soittanut erityisputkimiehet paikalle, kun vuokralaisella pieni ongelma. Ei itse ottanut edes selvää asiasta."

"Samaan aikaan laitteet monimutkaistuu ja käytännön osaaminen muutenkin vähenee."

"Ei tule lapsuudessa mitään ongelmia vastaan, niin ei opi."

Neljäs tositarina:

"Yritin laittaa vissyä auton tuulilasinpesimeen, kun pesuneste loppui. Ei onnistunut. Huoltoasemalta sain apua, mutta eivät tarvinneet vissypulloja. Kysyin 'Mitä maksaa?', työntekijä vastasi 'Ei kuule mitään!'"

"Päivä pelastettu."

"Ja milloin tämä tapahtui?"

"Pari vuotta sitten."

[!!!]

"Vissyillä auto alkaisi vaahtoamaan."
"Tai haissut persikalle koko auto!"
"Olisi voinut tulla uusi, hieno keksintö!"
"Hirveän moni keksintö tullut vahingossa."

Viides tositarina:

"Yritin ajaa auton ahtaasta paikasta läpi. Kuului ääni ja jäi ruma jälki. Päätin korjata itse. Skoda-kaupasta maalit ja ei ollut vaikea homma. Nyt aina muistan onnettomuuden, kun näen sen kohdan. Kärsimyksen kautta opin tästä."

"Kenen kantapään kautta opitaan? Akilleen?"
"Hän ei oppinut vaan heitti veivinsä kantapään kautta."
"En pidä 'kärsimys jalostaa' sanonnasta."
"Joskus oppii ymmärtämään ja kunnioittamaan. Lisää kärsivällisyyttä."
"Käännyin vaikka tiesin, että auto ei mahdu. Väsyneenä kieltää oman vaiston sanoman."
"Joka vuosi saunat palaa, kun siellä säilötään tavaraa tai laitetaan tuhkat kuistilla saunan seinän viereen kytemään."
"Linkolakin laittoi muovikämpärissä tuhkat väärään paikkaan ja melkein paloi sauna."
"Linkola? Muovikämpärissä?! En usko!"
[Tämän väittämän todenperäisyydestä ei löytynyt viittauksia valtakunnan verkosta.]

Vakuutuksista

"Korvaako joku vakuutus tuollaisen?"
"Ehkä vahinkovakuutus voisi toimia. Hyvä kun mainitsit vakuutukset, en olisi itse tajunnut. Voisi pumpusta saada jotain."
"Veneen karille ajo aikanaan johti 3-kertaisen vakuutusmaksuun, kun käyttivät laskuisaan alkuperäistä hintaa. Hieroin käsiä yhteen, kun markkinahintaa ei otettu huomioon."
"Vakuutuspetosten tekemistä ei välttämättä tarvitse opiskella."
"Sekin on taitolaji!"

Kuudes tositarina:

"Vakuutustarkastajakaverilla oli hirvikolaritapaus. Paljastui, että autoon oli vain liimattu parkittua hirven taljaa! Kiinni jäi."
"Pitää hirven taljojenkin erot tietää?"
"Monen alan moniosaajia, tarkastajat."
"Pitää olla, jotta saa kaikki petokset kiinni."
"Mikä on taljojen ero?"
"Nykyihmiset ei enää tiedä."
"Liikuttava yritys petoksesta. Keksi jotain jostain rahapulaan."

Luonnollisuuksista

"Turussakin hirvi jolkotteli pari päivää sitten."

"Kupittaaan puistoon meni katsomaan hirvipatsasta."

[Hirvellä oli hirveä loppu: <https://yle.fi/a/74-20087296>]

Kaupunkikanit ja -ketut ja -linnut ja -rotat oppineet kaupunkien parhaat apajat."

Seitsemäs tositarina:

"Kettu ylitti suojatien kani suussa kaikessa rauhassa ja autot odotti kiltisti. Ihottavan näköinen."

Kahdeksas tositarina:

"Varikset söi pulun elävältä. Luonnollista luontoa!"

Yhdeksäs tositarina:

"Katu oli roskattu kananmunilla. Katsoin ylös ja siellä olikin pulun pesä, josta munat pudonneet! Taas inhotti."

Kymmenes tositarina:

"Haukka nappasi rastaan. Syöksyi kimppuun ihan pään vierestä. Perintötekijät ei suojellut saalista."

"Ollaanko rappion vaiheessa, kun niin irtautuneita luonnosta? Ei kestä kuolemaa, vaan ostetaan tyhjiöpakattua lihaa ruokapöytään."

"Olisi pitänyt oppia. Vähän häiritsee, kun jotkut haluaa suojella eläimiä kuolemalta. Se on eri asia kuin luonnonsuojelu."

"Riippuu mistä syystä ötökkä kuolee?"

"Juuri niin. Ei pidä pelotella. Pitää tiedostaa, että luontoa ei pidä inhimillistää."

Yhdestoista tositarina:

"Yritin autossa listiä karpäsen ja kaveri esti!"

"Nuoret ahdistuu, jos tosiasiat pimitetään. Luonto-ohjelmistakin poistettu metsästys ja tappaminen. Sitten lapset katsoo oikeita kiusaamis- ja kidutusotoksia verkosta ilman rajoituksia."

"Sotapropagandaa ja hirmutekoja tuutin täydeltä."

"Luonto-ohjelmista puheen ollen. Nuoret levvona urokset ajoi vanhan laumanjohtajan aavikolla kuolemaan ja sitten lauman pennut jyrkän teeltä alas jokeen. Naaraat oli kiukkuisia 2 viikkoa, mutta sitten leppyivät. Tämän jälkeen urokset taisteli johtajuudesta viimeiseen kissaan."

"Ikiaikainen toimintamalli. Mikä merkitys?"

"Leijonien keskinäinen luonnonvalinta. Vahvin selviää."

"Ihmismäistä touhua."

Sodista ja rauhasta

"Tai ihmiset eläimellisiä?"

"Yhdysvaltojen vaalit tuli ihan jostain mieleen."

"Ihmisillä kuitenkin yhdenvertaisuus, perustuslaki ja muuta sellaista."

"Verrattaen uusia keksintöjä. Viimeisten tuhansien vuosien tuotteita ei miljoonien vuosien."

"Sivistys vain pintaraapaisu, joka nopeasti karisee, jos tilanne sallii. Sitten ihmiset kaaduilla."

"Kuitenkin tämä 'pieni' muutos saanut paljon aikaan."

"Sivistystä pitää tietoisesti ylläpitää päivittäin."

"Perimä taas toimii itsestään. Menehtymisen pelko taustalla."

"Mitä opittiin maailmansodista?"

"Venäjä ilmoitti, että aloittivat ydinaseharjoitukset. Uutiset toistaa, joten saavat juuri sen pelotevaikutuksen, jota hakivat."

"Ukrainalaisille sanottu aikaisemmin: 'Aseita ei saa käyttää Venäjää vastaan.' Nyt britit sanoi toisin."

"Homma kärjistyy."

"Uhka liioiteltu. Dresdenin palopommituksen jäljet yhtä pahat kuin ydinpommin."

"Entä ydinsaaste?"

"Hiroshimassa nyt iso kaupunki ja Tokiossakin erittäin tuhoisa palopommitusten sarja."

"Onko pisin rauhan aika nyt?"

"Wienin neuvottelut toi noin sata vuotta rauhaa sen ajan suurvaltojen välille, kunnes järjestelmä laukesi ensimmäiseen maailmansotaan."

"'Ei ikinä enää', sanoivat Napoleonin jälkeen, mutta miten kävikään?"

[Vuodet 1814 - 1914. Ei tosin täysin soditon. Esimerkiksi Ukrainan alueista silloinkin kiisteltiin Krimin sodassa 1853-1856]

Ihmismäisyyksistä

"Ihmisten muisti on lyhyt. Tuhon muisto katoaa ja uusi raivo tulee tilalle."

"Rakkaus, raivo, sovinto. Mikä katkaisee kaavan?"

"Jääkiekossa pelikiellot auttaa hetken. Sitten taas kehiin ja taklaamaan."

"Järki jälkijunassa. Niin arjessakin mennään tunteella. Kiekossa Karalahti ja nyt se per-supoliisi."

[Jotta ei tule kunnianloukkaussyytteitä, tästä poliisista on kyse: <https://yle.fi/a/74-20086238>]

Myös Karalahdesta paljastui kaikenlaista:

Karalahti pahoittelee taklaustaan: 'En halua tulla muistetuksi muiden satuttamisesta'

'Jere Karalahden SHL-kauden alku jäi lyhyeen, kun hänet poistettiin kaukalosta rajun taklauksen jälkeen. Iskun seurauksena Brynäs'n Petr Vranalta murtui leuka.'

<https://yle.fi/a/3-8335512>

Pelikieltönsä lusunut Karalahti palasi kaukaloon - ja taas suihkuun sikailusta

'Karalahti palasi keskiviikkona Ruotsin jääkiekon pääsarjassa SHL:ssä kaukaloon kuuden ottelun mittaisen pelikiellon jälkeen.'

Karalahti taklasi pelin lopussa Frölundan yhdysvaltalaislaituri Ryan Laschia [...] ja passitettiin päähän kohdistuneesta taklauksesta ulos kentältä 5+20 minuutin rangaistuksen saattelemana.'

<https://yle.fi/a/3-8382354>

Karalahti sai huumejutussa ehdollista vankeutta

'Karalahtea syytettiin neljän kilogramman kokoisen amfetamiinilastin hankkimisesta.'

<https://yle.fi/a/3-5827478>

]

"Juottoloista löytyy näitä hermokimppuja."

"En käy niissä!"

"Epäilyttävä tapaus. Poliisi pahoinpidellyt ensin ja myöhemmin toinen löydetty kuolleen!"

"Paininut vähän kapakassa. Poika hukkui, ei tappanut."

"Itsemurha?"

"Tai sitten poliisi lähti perään?"

"Kunnon etsiväjutun ainekset kasassa."

[Tästä jutusta kyse: <https://yle.fi/a/74-20087299>]

Elokuva mainittu:

Whiplash

[Löytyy kirjastosta: <https://vaski.finna.fi/Record/vaski.3103566>]

Äärettömän kunnianhimoinen oppilas ja kova opettaja vastassa."

"Kuin Jouko Turkka. Kidutti teatteriopiskelijoita aikanaan, laittoi päivittäisille 30km lenkeille."

"Varmaan aika häiriintynyt ihminen ja opiskelijat meni alistumaan."

"Moni tunnettu näyttelijä niiltä ajoilta."

[Jotkut eivät keinoista pitäneet, toiset sietivät:

'Rantasilan mukaan Turkka oli ristiriitainen persoona, eivätkä kaikki hänen tekemisensä teat-

terikorkeakoulussa sopineet kaikille oppilaille. Rantasilan mukaan osa oppilaista saattoi saada traumoja Turkan opeista.

Itse Rantasila muistaa kuitenkin suhtautuneensa Turkan oppeihin avoimin mielin aloittaessaan teatterikorkeakoulun. Rantasila ajatteli, että hän itse ei kokemattomampana teatterintekijänä voi muuta kuin heittäytyä täysillä ja tehdä vasta myöhemmin johtopäätökset siitä, mitkä Turkan opeista toimivat ja mitkä eivät.

– Se tarkoitti sitä, että piti myös suostua hänen sääntöihinsä. Hän oli hyvin autoritäärinen.

Opettajana Turkka korosti, että pääsylipun maksaville asiakkaille on tarjottava vastinetta raholle. Esimerkiksi esiintyminen krapulassa ei Turkan oppien mukaan ollut suotavaa.

Turkka korosti fyysisiä harjoitteita. Rantasilan mukaan harjoitteilla ei haettu timmiä fyysistä kuntoa vaan sitä, että harjoitteilla saatiin turhat psykologiset esteet pois.

Rantasilan mukaan Turkka intoutua myös välillä puhumaan paljon ja yhdistelemään eri asioita monipolveilevasti toisiinsa.'

<https://yle.fi/a/3-9069579>

]

”Aku Louhimies samaa sarjaa?”

[Vuonna 2018 monia syytöksiä epäasiallisesta vallankäytöstä kuvauksissa:

<https://yle.fi/a/3-10115456>

Tänäkin vuonna toisenlaisia syytöksiä työehdoista ja palkoista:

<https://yle.fi/a/74-20049235>

]

”Lilli Suomalainen. Sai jatkaa kaikesta huolimatta. Siihen aikaan ei heitetty heti ulos.”

[Tai siis, Suomalainen (nyk. Earl) lopetti koko touhun:

Teatterikorkeakoulun ovet avautuivat Lilli Earlille toisella yrittämällä. Hän ei kuitenkaan löytänyt yhteistä säveltä näyttelijäntyön professori Jouko Turkan kanssa.

Turkka vannoi urheilun nimeen, ja niinpä Earl juoksi kahdeksan tuntia Kaijopuistoa ympäri. Häntä ei näet päästetty tunneille, koska hän ei saanut vedettyä leukaa.

– Juoksin niin, että minulla oli lopulta hiusmurtumat nilkoissa.

Jouluun mennessä Earl oli lopettanut opinnot.

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/10/09/lilli-earl-loysi-tiensa-takaisin-teatteriin->

]

"Saman hengen tuote, Veijo Baltzar. Poliitikot antoivat kaikki mahdolliset kunniamerkit."

[2011 Presidentti Halonen myönsi kulttuurineuvoksen arvonimen , joka edellyttää hyvämaineisuuutta ja nuhteettomuutta, vaikka Baltzarilla oli kaksi aikaisempaa rikostuomiota vuosilta 1999 ja 2005:

<https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/9502ab99-0bc8-4bcb-8194-b97bda6706cc>

(Arvonimistä pitää muuten maksaa isojakin veroja. Kulttuurineuvoksesta 2200€ tai 8700€)

<https://valtioneuvosto.fi/documents/10616/157731/Arvonimien+veroluettelo.pdf>

2012 Baltzarin opetustapoja arvosteltiin Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaamassa tutkimushankkeessa:

'Tärkeänä johtopäätöksenä painotamme sitä, että valitettavasti kulttuurienvälinen kokemuspohjainen pedagogiikka näyttäisi sisältävän merkittäviä riskejä, mikäli oppimista ohjataan siten kuin se aineiston valossa erilaisina periaatteina näkyi. Opiskelijoiden valikoiva ja epätasa-arvoinen kohtelu voi johdattaa käytännön opetustilanteissa konflikteihin, joiden purkamista ohjaaja-opettaja ei näytä pitävän merkityksellisenä. Eettinen riski liittyy myös opiskelijoiden itsemääräämisoikeuteen omien henkilökohtaisten asioidensa julkisesta käsittelystä ja omistajuuteen omasta oppimisestaan. Vahva auktoriteettiperustaisuus, johon yhdistyi ohjaustoiminnassa muun muassa ihailun, läheisyyden ja romantiikan tärkeyteen viittaavia elementtejä sisälsi selkeitä ristiriitoja muun muassa Humanistisen ammattikorkeakoulun pedagogisten ja opettajan yleisten ammatteettisten lähtökohtien kanssa. Pedagoginen rakkaus ja läheisyys tai humanistinen ihmiskäsitys ovat olemassa olevia käsitteellisiä ja toiminnallisia konstruktioita, jotka saavat taustavoimansa selkeästi osoitetusta ja perustellusta eettisestä ajattelusta. Tätä ajattelua ei kulttuurienvälisessä kokemuspohjaisessa pedagogiikassa kuitenkaan ole huomioitu. Siksi sen pedagogiset sovellukset ovat väistämättä riskialttiita.'

<https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2019/01/Baltzar-KKI-HUMAK-Raportti-final.pdf>

Selvitys 'ei johtanut mihinkään':

<https://yle.fi/a/3-11086075>

Sitten tuli lisää rikossyytöksiä, jotka käräjäoikeus kuitenkin hylkäsi. Nyt samat hovikoikeuden käsittelyssä:

<https://yle.fi/a/74-20068209>

]

"Oppiko näiden takia vai niistä huolimatta?"

"Menivät pahan puolelle."

"Paljon palkittu myös Turkka."

[Ainakin:

- Kritiikin kannukset 1971
- J.H. Erkon palkinto 1982
- valtion 15-vuotinen taiteilija-apuraha 1989
- Lea-palkinto 1995
- teatteritaiteen kunniatohtori 2009

<https://www.ts.fi/kulttuuri/2737340>

]

"Paljon tuhosi muita, joista ei sitten ole kuulunut mitään."

"Heistä tuli... Muurareita?"

"Anssi Kela, aikamme trauma."

"Vähintäänkin korvamato."

"Koulussa aikanaan vanhan liiton opettajat pelottavia."

"Ei keskusteltu, olivat aina oikeassa."

"Pitäisi olla eri näkökulmia. Sukupolvelta toiselle oppimista."

"Vaarallinen opettaja, kun haluaa olla paras eikä tuoda muissa parhautta esiin."

"Ja haluaa muut valtaansa. Ehdoton hallitsija kuin ne leijonat."

[Siis eläimet vai jääkiekkovastaavat?]

Kahdestoista tositarina:

"Pitkään pidettiin luokkakouksia ja haukuttiin opettajia. Sitten taitava psykologi kertoi, että moni oli ollut sodassa ja otettu opettajaksi, koska kova pula tekijöistä."

Kolmastoista tositarina:

"Historian opettaja löi seiniä karttakepillä ja lopulta tappoi itsensä."

Neljästoista tositarina:

"Musiikin opettaja käski kerran: 'nouse ylös, jos joku perheenjäsen kuollut'."

"Itsellä oli kaksi 'hullua' naisopettajaa, joten sota ei ollut ainut syy..."

"Lapsena ei tajunnut näitä syitä."

"Eikä osannut vetää rajoja."

"Ainakaan ei kiusattu toisia, kun opettajat kiusasi niin paljon."

"Hitsasi joukon yhteen."

"On hyviäkin opettajia. Jostain syvältä tuli, kun niiasin vanhalle lukio-opettajalle."

"Mitä tänään opittu?"

"Ei enää Turkkaa tai sota."

"Vaikea levittää näitä oppeja."

"Autoon ei vissyä ja kellari lämpimänä. Käytännön yksinkertaiset opit."

Sattumanvaraisia loppulausahduksia

[Jokin johdonmukainen johdatus taisi kadota tässä välissä näitä kirjatessa.]

"Mainoksessa palikka pakotettiin pyöreään koloon vasaralla, kun tehtiin huonekaluja. Toisessa varis ratkoi lasten palikkakoelelulaatikon."

"Tekoälyllä tehty."

"Varikset voi surra menetystä."

"Ei pyyteetöntä rakkautta."

"Koiralla ei tunteita, yrittää vain pysyä laumassa mukana ja saada ruokaa."

"Lähteekö lapset, jos lopetan hyysäämisen?"

"Ei kannata kokeilla."

"Tietoisuuden raja eläinten ja ihmisten välillä? Asettaako eläimet omat tavoitteet ennen tekemistä."

"Valitseeko ihminen mistä tulee se halu?"

"Jotain sisäsyntyisiä tavoitteita taustalla, mutta niiden välissä voi valita."

"Tässä yhteiskunnassa on, mutta 70 vuotta sitten ei."

"Miksi menin opiskelemaan verkkokurssille nuortenopettamista? Taustalla tarve vapaaehtoistyössä ja maksuttomuus. Olisi ollut tyhmää jättää ilmainen koulutus väliin."

"Kaikki syyt ei ole järkiperaisiiä."

"Täällä voi oppia. Ajatukset jää kiertämään päähän."

"Oppimisessa riman asettaminen tärkeää. Voiko aikuinen asettaa sen itse?"

"Riippuu ajankäytöstä."

"Onko jotkut tuomittuja asettamaan rajan aina liian korkealle?"

"Ehkä, mutta joka tapauksessa syntyy jotain hienoa."

"Jos koko elämän hakkaa rumpua ja sitten menee mielenkiinto, se on kauhea tilanne."

[Toivottavasti näistä jotain opit, sinä!]